

Uzņēmuma nodokļu stratēģijas izstrādes un publicēšanas prasības dažādās valstīs

Alīna Ruskova, PwC ESG nodokļu prakses vadītāja

Nodokļu stratēģijas izstrāde un publicēšana kļūst par arvien nozīmīgāku jautājumu gan uzņēmumu iekšējās pārvaldības kontekstā, gan ārējās saistībās ar sabiedrību un valsts iestādēm. Turpinot rakstu par saikni starp nodokļiem un ilgtspēju, šajā rakstā stāstīsim par atsevišķu valstu prasībām attiecībā uz uzņēmumu nodokļu stratēģijas izstrādi.

Valstu piemēri, kurās uzņēmuma nodokļu stratēģijas sagatavošana ir obligāta vai ieteicama

Austrālija

Austrālijas nodokļu administrācijas izstrādātās efektīvas nodokļu pārvaldības vadlīnijas ietver septiņus principus, kas būtu jāiekļauj uzņēmuma nodokļu pārvaldības ietvarā (tax control framework):

1. atbildīga vadība un uzraudzība;
2. nodokļu jautājumu un risku atpazīšanai;
3. situācijas, kad uzņēmums meklē konsultācijas;
4. finanšu pārskatu integritātes nodrošināšana;
5. pārskatu un deklarāciju savlaicīga iesniegšana un nodokļu savlaicīga nomaksa;
6. profesionāla sadarbība;
7. ētiska un atbildīga uzvedība.¹

Austrālijas uzņēmumiem nav pienākuma izstrādāt nodokļu stratēģiju (t.i., minētais nodokļu pārvaldības ietvars nav obligāti jādokumentē kā stratēģija), taču tas ir ļoti ieteicams, īpaši lielākiem uzņēmumiem un daudznacionālām korporācijām, jo nodokļu stratēģija palīdz uzņēmumiem efektīvi pārvaldīt savus nodokļu pienākumus, kā arī nodrošina atbilstību nodokļu likumiem un noteikumiem.² Vienlaikus Austrālijā ir noteikti nodokļu pārredzamības (*tax*

transparency) pasākumi, kas prasa lieliem uzņēmumiem publiski atklāt noteiktu nodokļu informāciju. Piemēram, uzņēmumiem ar gada apgrozījumu virs 100 miljoniem AUD ir jāpublisko noteikta informācija par nodokļiem.³

Apvienotā Karaliste

No 2016. gada Finanšu likumā (*Finance Act 2016*) ir noteikts, ka uzņēmumiem, kuru gada apgrozījums pārsniedz 200 miljonus GBP vai bilances kopsumma pārsniedz 2 miljardus GBP, ir jāizstrādā un ik gadu jāpublicē nodokļu stratēģija. Šī prasība attiecas uz visiem uzņēmumiem, kas darbojas Apvienotajā Karalistē, tostarp ārvalstu uzņēmumu filiālēm. Prasība attiecas arī uz uzņēmumiem, kas ir daļa no starptautiskas uzņēmumu grupas, kuras globālais apgrozījums pārsniedz 750 miljonus eiro.

Nodokļu stratēģijā jāiekļauj informācija par to, kā uzņēmums pārvalda nodokļu riskus, savu attieksmi pret nodokļu plānošanu, pieļaujamo riska līmeni un informācija par sadarbību ar Apvienotās Karalistes nodokļu kompetento iestādi – *HM Revenue & Customs*, kā arī cita ar nodokļiem saistīta informācija, ja tā ir būtiska. Nodokļu stratēģijai ir jābūt publicētai internetā (uzņēmuma vai tā mātes sabiedrības mājaslapā), lai tā būtu brīvi pieejama sabiedrībai. Stratēģiju var publicēt kā daļu no lielāka dokumenta (piemēram, gada pārskata) vai atsevišķi.⁴

Par prasības neievērošanu uzņēmumam var piemērot sodu līdz 7,500 GBP un papildu naudas sodu 7,500 GBP ik pēc sešiem mēnešiem līdz prasības izpildei.⁵

Spānija

Spānijā 2015. gadā ieviesti noteikumi, kas nosaka, ka uzņēmumu valdēm ir pienākums izstrādāt nodokļu risku vadības un kontroles

politikas, kā arī šī informācija jāpadara publiski pieejama. Papildus 2018. gadā ieviests pienākums uzņēmumiem iekļaut nodokļu informāciju savos finanšu pārskatos, tostarp gan nodokļu stratēģiju, gan informāciju par citās valstīs samaksātajām nodokļu summām.⁴

Valstu piemēri, kur uzņēmumi bieži iekļauj informāciju par nodokļu stratēģiju ilgtspējas pārskatos

Daudzās valstīs, kurās nav normatīvo aktu, kas pieprasītu nodokļu stratēģijas publicēšanu, uzņēmumi to dara savu ilgtspējas pārskatu ietvaros, balstoties uz labās prakses principiem un starptautiskiem standartiem. PwC pētījumā “Tax transparency and sustainability reporting in 2023” ir apkopoti piemēri par valstīm, kurās uzņēmumu nodokļu stratēģijas izstrāde nav obligāta prasība. Tomēr šajās valstīs uzņēmumi bieži izvēlas iekļaut informāciju par nodokļu stratēģiju savos ilgtspējas pārskatos. Tādas valstis ir, piemēram, Šveice, Vācija (Vācijā 19 no 40 lielākajiem uzņēmumiem publicē informāciju par savu nodokļu stratēģiju) un Dienvidāfrika.

Nobeigums

Nodokļu stratēģijas izstrāde un publicēšana ir būtisks solis ceļā uz uzņēmumu pārredzamības un ilgtspējīgas prakses uzlabošanu. Tā veicina uzņēmumu atbildību sabiedrības priekšā un padara uzņēmumu darbību atklātāku. Apvienotā Karaliste un Spānija šeit ir līderes ar stingrām normatīvajām prasībām, savukārt citas valstis, piemēram, Šveice, Vācija un Dienvidāfrika, uzsver šo jautājumu, balstoties uz labās prakses principiem un korporatīvās pārvaldības standartiem.

Uzņēmumiem, kas vēl tikai uzsāk šo ceļu, ir vērts ņemt vērā citu valstu pieredzi un pielāgot savus pārvaldības principus, lai nodrošinātu optimālu atbilstību gan vietējiem, gan starptautiskiem standartiem. PwC konsultanti ir gatavi palīdzēt uzņēmumiem izstrādāt un ieviest

efektīvas nodokļu stratēģijas, kas atbilst vislabākajai praksei un jauno regulējumu prasībām.

¹ [Seven principles of effective tax governance | Australian Taxation Office \(ato.gov.au\)](#)

² [Key changes for companies | Australian Taxation Office \(ato.gov.au\)](#)

³ [Tax transparency in Australia: the current state of play \(pwc.com.au\)](#)

⁴ [Tax transparency and sustainability reporting in 2023](#)

⁵ [Publish your large business tax strategy \(gov.uk\): What must be in your strategy](#)